

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3673/2019
Рев 3676/2019
20.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Гордана Катанић, адвокат из ..., против тужене ВВ из ..., коју заступа Ивана Цуцић Петровић, адвокат из ..., ради одржавања личних односа, одлучујући о ревизијама тужилаца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 669/18 од 19.12.2018. године и пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 359/19 од 10.07.2019. године, у седници одржаној 20.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се **УСВАЈА** ревизија тужилаца, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 669/18 од 19.12.2018. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П2 887/17 од 03.09.2018. године, тако што се усваја захтев за одржавање личних односа тужилаца АА и ББ са мал. ГГ рођеном ... године и мал. ДД рођеним ... године, тако што ће их одржавати, за време Крсне славе сваке непарне године у оквиру боравка код бабе и деде, у време када отац малолетне деце није у ..., тако што ће малолетну децу они преузимати и враћати на адресу њихове законске заступнице - мајке.

У осталом делу ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 669/18 од 19.12.2018. године се **ОДБИЈА** као неоснована.

Делимично се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 359/19 од 10.07.2019. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован захтев тужилаца за одржавање личних контаката са мал. ГГ и мал. ДД сваке друге суботе после 18,00 часова истог дана.

У преосталом делу ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 359/19 од 10.07.2019. године се **ОДБИЈА** као неоснована.

Свака странка сноси своје трошкове.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 887/17 од 03.09.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и уређен начин одржавања личних односа тужилаца АА и ББ са малолетном децом у периоду када њихов отац није у Републици ... и то сваке друге суботе почев од 09,00 до 18,00 часова када су дужни да малолетну децу преузимају са адресе мајке и врате на исту адресу, с тим што ће малолетна деца ноћити код бабе и деде у ... сваке четврте суботе и тада ће мал. децу преузимати у суботу од 09,00 часова и враћати у недељу у 18,00 часова на адресу тужене, те да ће се овај модел виђања примењивати и за време летњих и зимских распуста. Обавезани су тужиоци да у случају болести мал. деце неодложно мал. децу врате мајци те виђање малолетне деце са бабом и дедом може да изостане из оправданих разлога као што су болест детета, верски и државни празници, путовања, рођендани деце, присуство деце рођенданима, другара и родбине. Одбијен је тужбени захтев тужилаца којим је тражено да се контакти тужилаца и малолетне деце одржавају сваки други викенд од суботе у 09,00 до недеље у 18,00 часова тако што ће долазити по малолетну децу у одређено време и враћати их у одређено време на адресу њиховог пребивалишта за Ускрс сваке непарне године од Велике суботе од 09,00 часова до Ускршњег понедељка у 18,00 часова, за Божић сваке парне године од Бадњег дана 06.01. у 09,00 па до Божића 07.01. 18,00 часова, Први мај сваке парне године од 01.05. у 09,00 до 02.05. у 18,00 часова, Нову годину сваке непарне године од 31.12. од 09,00 часова, па до 03.01. у 18,00 часова, Крсну славу ... непарне године деца ће прослављати у оквиру боравка код бабе и деде, а сваке парне од 09,00 часова до 03.01. у 18,00 часова, тако што ће долазити по малолетну децу у одређено време и враћати их у одређено време на адресу њиховог пребивалишта, те да се тужена обавезе да омогући одржавање контакта тужилаца са малолетном децом на начин уређен пресудом, а да у случају неостваривања контаката из било ког разлога тужиоцима омогући виђање са малолетном децом првог наредног викенда на исти начин као и сваки други припадајући викенд без мењања редовног тога и распореда виђања викендима. Одбијен је предлог тужилаца за одређивање привремене мере и одлучено да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 669/18 од 19.12.2018. године, жалбе парничних странака су делимично усвојене, а делимично одбијене, па је првостепена пресуда укинута у делу којим је одржавање личних односа између тужилаца са малолетном децом уређено тако да кад отац малолетне деце није у Републици ..., да тужиоци одржавају личне односе са њима сваке друге суботе почев од 9 до 18 часова када су дужни да малолетну децу преузму са адресе мајке и врате на адресу мајке и у делу одлуке о трошковима и у том делу предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење. У преосталом усвајајућем и одбијајућем делу одлуке о тужбеном захтеву првостепена пресуда је потврђена.

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 64/19 од 14.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је примарни тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се лични контакт између тужилаца са малолетном децом одржавају сваке друге суботе почев од суботе у 09,00 часова до недеље у 18,00 часова, тако што ће малолетну децу преузимати и враћати на адресу мајке. Ставом другим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се лични контакти између њих и

малолетне деце одржавају на тај начин што ће тужиоци на адресу мајке долазити по мал. ГГ сваке друге суботе у 09,00 часова и одводити у ... и враћати у недељу у 18,00 часова, док ће се виђање са мал. ДД конкретног викенда одвијати по два до три сата суботом када преузимају малолетну ГГ и недељом када је враћају на адресу мајке. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 359/19 од 10.07.2019. године, ставом првим изреке, жалба тужилаца је делимично усвојена и преиначена првостепена пресуда, тако што је одређено да се одржавање личног контакта између тужилаца и малолетне деце када отац малолетне деце није у Републици ... одржавају сваке друге суботе почев од суботе у 09,00 часова до недеље у 18,00 часова тако што ће малолетну децу преузимати и враћати на адресу мајке (став 1 изреке). Укинута је у делу одлуке о евентуалном тужбеном захтеву (став 2. изреке), док је потврђена у делу одлуке о трошковима поступка (став 3. изреке). Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену Гж2 669/18 од 19.12.2018.године тужиоци су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је изјавила ревизију против правноснажне пресуде донесене у другом степену Гж2 359/19 од 10.07.2019.године.

Испитујући правилност побијаних пресуда у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да су ревизије делимично основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су баба и деда по оцу малолетној деци који су рођени у браку тужене и сина тужилаца. Живе у ... у комфорном вишесобном стану који је у њиховом власништву, а са њима живи и син ЂЂ. Тужена ВВ је рођена ... године, по занимању медицинска сестра, запослена у Закључила је брак са сином тужилаца 11.10.20... године у .. у ком браку су рођена малолетна деца ГГ рођена ... године и ДД рођен ... године. У августу 20... године брак је разведен због поремећених односа, а тужена се са малолетном ГГ преселила из ... у ..., након чега је рођен малолетни ДД. По пресељењу у ... тужиоци су малолетну ГГ видели два пута до рођења малолетног ДД, а затим су се видели 16.02.2017. године за ГГ рођендан у просторијама ЦСР приликом давања мишљења за одржавање контаката између тужилаца и малолетне деце. У време док су живели у ... тужиоци су помагали туженој око малолетне ГГ тако што су је чували кад је требало, водили у шетњу, некада је спавала код њих, баба ју је купала. По пресељењу у ... тужиоци су у почетку звали тужену и малолетну ГГ преко вибера, али су касније и ти контакти прекинути од стране тужене. Тужена је блокирала профил тужилаца на facebooku тако што им је ускратила могућност да виде фотографије унука, што је потврдила и тужена правдајући се да тужиоци могу да виде фотографије деце преко других друштвених мрежа. ВВ сада живи са својом мајком и са малолетном децом у кући која је власништво њене мајке. Отац малолетне деце ЕЕ сада живи у ... где је на привременом

раду и није извесно када ће се вратити. Центар за социјални рад ... је у налазу и мишљењу од 19.06.2017. године проценио да баба и деда, овде тужиоци, поседују адекватне социоекономске услове, адекватне капацитете за старање о унуцима и високу мотивацију за наставак изградње односа са ГГ и ДД. Модел виђања који су тужиоци предложили у закључку Центра сматра се у основи адекватним и примереним узрастом деце, али како Центар није био у прилици да процени међусобни однос унука и бабе и деде по оцу као и потребе деце предложили су да модел виђања предложи и ЦСР Центар за социјални рад ... навео је у свом налазу и мишљењу од 26.06.2017. године да нема контраиндикације за остваривање контаката очевих родитеља са унуцима. Мајка малолетне деце није сагласна да се малолетна ГГ одводи ван ... за прво време, а да у ... проводи време које укључује ноћење првенствено због здравственог стања малолетне ГГ која има вртоглавице за које мајка тврди да су учестале, те да због тога малолетна ГГ одводи редовно на прегледе код психолога у Дечју болницу и добила препоруку да дете треба да има дневни ритам, храњење и спавање. Центар је мишљења да је оправдано и у интересу деце да виђају бабу и деду и предложио модел остваривања контаката на начин ближе описан у нижестепеним пресудама.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је пресудом П2 887/17 од 03.09.2018.године делимично усвојио тужбени захтев и уредио начин одржавања личних односа тужилаца са малолетном децом на основу чл. 61. и 266. став 1. Породичног закона у вези са чл. 3. и 8. Конвенције о праву детета.

Другостепени суд је, одлучујући по жалбама парничних странака, пресудом Гж2 669/18 од 19.12.2018.године потврдио одлуку о одржавању личних односа сваке четврте суботе од 9 часова до недеље у 18 часова и одлуку којом су одбијени други захтеви за одржавање личних односа.

Пресудом Гж2 359/19 од 10.07.2019.године преиначена је првостепена пресуда П2 64/19 од 14.03.2019.године (којом је одбијен тај тужбени захтев) и одлучено да се лични односи тужилаца са мал. унуцима одржавају сваке суботе од 9 часова до недеље у 18 часова.

Основано се у ревизији тужилаца изјављеној против другостепене пресуде Гж2 669/18 од 19.12.2018.године указује да приликом доношења одлуке о одржавању личних односа другостепени суд није имао у виду Крсну славу тужилаца. Због тога су нижестепене пресуде преиначене и одлучено да тужиоци виђају малолетну децу за време прославе њихове породичне Крсне славе сваке непарне године, у оквиру времена када отац малолетне деце није у ..., тако што ће малолетну децу они преузимати и враћати на адресу њихове законске заступнице - мајке.

Одржавање личних односа између малолетне деце и тужилаца као њихових деда и баба по оцу јесте у најбољем интересу деце тим пре што су тужиоци оцењени као адекватне личности са одговарајућим социоекономским условима. Право детета је да зна важне чињенице у вези своје породице попут порекла, вере, обичаја. Због тога је ревизијски суд преиначио нижестепене пресуде и одредио да тужиоци имају право на одржавање личних односа деце на дан њихове Крсне славе сваке непарне године.

Чешће одржавање личних односа у овом тренутку имајући у виду узраст деце и односе између мајке малолетне деце и тужилаца, није у њиховом најбољем интересу.

Основано се у ревизији тужене изјављеној против одлуке Гж2 359/19 од 10.07.2019.године указује да је захтев тужилаца за одржавање личних односа суботом од 9 часова преко 18 часова неоснован. Наиме, у овом делу је првостепена пресуда П2 887/17 укинута, па је у поновном поступку суд морао одлучивати у оквиру тужбеног захтева (одржавање личних односа сваке друге суботе од 9 до 18 часова). У породичним споровима судови нису везани тужбеним захтевом, па без обзира на његово прекорачење, нема услова за укидање овако донете одлуке. Међутим, имајући у виду све околности случаја и то: узраст деце, однос мајке малолетне деце и тужилаца, одржавање личних односа тужилаца са малолетном децом сваке четврте суботе од 09,00 часова ујутру до недеље у 18,00 часова, за сада није основан захтев тужилаца да деца још један викенд проводе код њих на ноћењу. Због тога је другостепена пресуда преиначена и одређено одржавање личних односа сваке друге суботе од 09,00 до 18,00 часова.

На основу члана 416. став 1. и члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Одлука о трошковима поступка донета је с обзиром на успех странака у спору на основу члана 207. Породичног закона.

Председник већа
судија
Звездана Лутовац,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић